

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbaja vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 11.— Sr.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglasitve v Krajevini Italije in inosestevstva tega
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana štev. 10-351
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana e
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Ankara, 9. marca s - Po demisiji turske vlade je predsednik republike Izmet Ineni poveril sestavo nove vlade Saradzoglu. Nova vlada se bo predstavila parlamentu na naslednjem zasedanju 15. 4. n.

Mladinske sportne igre za leto XXI.

Rezultati tekem prvega dneva medšolskega turnirja v odbojki

Ljubljana, 10. marca.

Tiskovni urad Fašistične zveze poroča:
V soboto 27. februarja so se začele tekme za prvenstvo v odbojki med reprezentancami šol našega mesta. Udeležilo se jih je 18 moških in 14 ženskih skupin. Tekmovalci so predvajali zelo živahne in razgibane tekme. Nekatera moštva so pokazala že lep napredek in znatno tehnično pripravljenost.
Prvi dan tekmovala so bila doseženi naslednji rezultati:

Skupina A (moški)

Srednja tehnična šola je premagala Učiteljsko šolo 10:6, 8:10, 10:4; I. moška realna gimnazija je premagala II. moško realno gimnazijo 10:1, 10:7; IV. moška realna gimnazija je premagala III. moško realno gimnazijo 5:10, 10:7, 10:7; Klasična gimnazija je premagala Trgovsko akademijo 10:2, 10:3.

Stanje: Srednja tehnična šola I. moška realna gimnazija IV. moška realna gimnazija in Klasična gimnazija po 2 točki. Učiteljska, II. moška realna gimnazija, III. moška realna gimnazija in Trgovska akademija 0 točk.

Skupina B (moški)

III. mešana meščanska šola je premagala II. mešano meščansko šolo 10:5, 10:7; I. mešana meščanska šola je premagala II. mešano meščansko šolo 10:8, 10:5; Klasična gimnazija je premagala I. moško meščansko šolo 10:7, 10:8; II. moška realna gimnazija je premagala I. moško realno gimnazijo 10:7, 10:7; IV. moška realna gimnazija je premagala I. moško realno gimnazijo 10:7, 10:7.

premagala III. moško realno gimnazijo 10:2, 10:3.

Stanje: III. mešana meščanska šola, I. mešana meščanska šola, Klasična gimnazija, II. moška realna gimnazija in IV. moška realna gimnazija po 2 točki, II. mešana meščanska šola, I. moška meščanska šola, I. moška realna gimnazija in III. moška realna gimnazija 0 točk.

Skupina C (ženske)

Trgovska akademija je premagala Obrtno šolo 10:6, 5:10, 10:4; Trgovska šola je premagala Učiteljsko šolo 10:2, 10:2; I. ženska realna gimnazija je premagala II. žensko realno gimnazijo 10:4, 10:1.

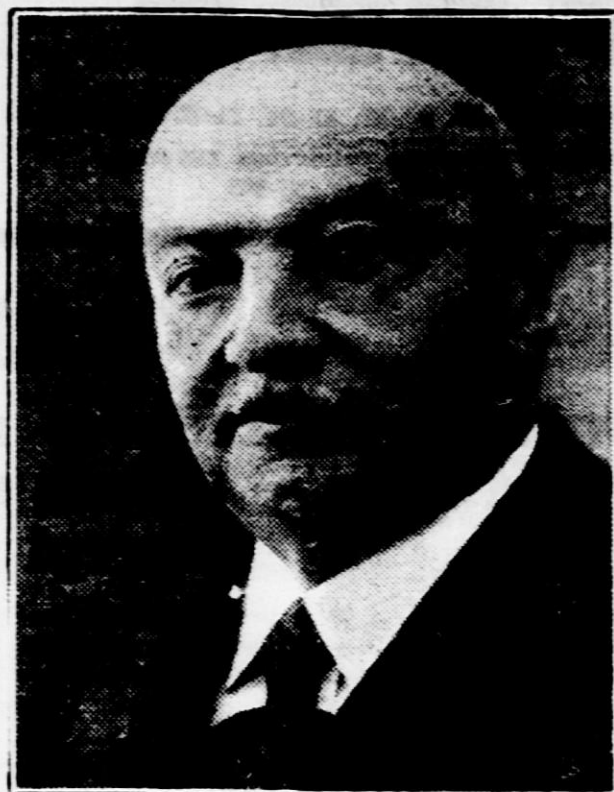
Stanje: Trgovska akademija, Trgovska šola in I. ženska realna gimnazija po 2 točki. Obrtna šola, Učiteljska in II. ženska realna gimnazija 0 točk.

Skupina D (ženske)

I. mešana meščanska šola je premagala III. mešano meščansko šolo 10:6, 10:2; II. mešana meščanska šola je premagala II. žensko meščansko šolo 10:2, 9:10, 10:4; Klasična gimnazija je premagala I. žensko meščansko šolo 10:2, 10:3; II. ženska realna gimnazija je premagala I. žensko realno gimnazijo 10:1, 4:10, 10:1.

Stanje: II. mešana meščanska šola, I. mešana meščanska šola, Klasična gimnazija in II. ženska realna gimnazija po 2 točki, III. mešana meščanska šola, II. ženska meščanska šola, I. ženska meščanska šola in I. ženska realna gimnazija po 0 točke.

Inž. Anton Klinar

Ljubljana 10. marca

Ko smo sredi februarja počastili uglednega gradbenega direktorja inž. Antona Klinarja ob zlati poroki, pač nismo pričakovali, da se bo tako kmalu za vedno poslovil od nas. Bil je sicer že v 81. letu, vendar je pa njegova krepka postava kazala, da njegovo delo polno življenje še ni tik pred koncem. Usoda je pa hotela drugače in v ponedeljek je zaslužni mož za vedno zatihnil svoje blage oči.

Obširneje smo o delu blagega pokojnika poročali že ob 50-letnici njegove zlate poroke. Inž. Klinar je bil vsestransko delaven mož, ki je zapustil za seboj na vseh področjih, kamor je posegel, vidne sledove svojega truda in sposobnosti. Rodil se je na Jesenicah leta 1862. Po visokošolskih študijah je vstopil najprej v službo pri mestnem stavbnem uradu v Ljubljani. Leta 1887 je prestopil v službo Deželnega odbora kranjskega, kjer je hitro napredoval. Po ustanovitvi bivše jugoslovanske države je prevzel vodstvo tehničnega oddelka in bil imenovan za načelnika gradbenega oddelka. Leta 1922 je bil po več kot 37-letnem službovanju vpokojen. Pa še potem se je neumorno udeleževal v raznih naših gospodarskih podjetjih, kakor v Trboveljski premogokopni družbi, v upravi Dolenjskih železnice ter vrhnjske in tržiške železnice, v »Združenih opekarnah« in pri »Slogradu«.

V vsem svojem delu je bil pokojni zelo vesten in korekten. Vsi podrejeni uslužbenci so ga zaradi njegove pravičnosti globoko spoštovali. V družbi pa je imel mnogo znancev in prijateljev, saj je bil vedno prijeten družabnik. Inž. Anton Klinar se je s svojim delom zapustil neizbrisno v knjigo našega napredka. Po zaslugah, ki si jih je pridobil, se ga bodo spominjali še pozni rodovi.

Pogreb bo danes ob 17. z Zlat na pokopališču pri Sv. Križu. Pokojniku bomo ohranili najljubši spomin. Zaljubljen naš skrenlo sožalje!

Z Gorenjskega

— Novi grobovi. V Kranjski gori je umrl najstarejši občan Peter Štrukelj. Rojen je bil 7. julija 1848 in bi bil letos dovršil 95 leto. Umrl so še Janez Radon, star 52 let in Neža Meglič, stara 62 let. Oba iz Tržiča. Jože Glušič iz Kamnika-Sute, Florijan Savinšek iz Spod. Palovč, Janez Homovec iz Mekinj, Ivanka Bernot iz Zgor. Palovč, Alojz Zupan iz Sute, Luka Smrečnik iz Kamnika, Marija Vidic iz Mošenj, Miha Mokorel iz Leš in Jože Roter iz Kerkice.

— Gauleiter na Gorenjskem. Gauleiter dr. Rainer je potoval prejšnji teden po kamniškem okrožju, kjer je pregledal doslej storjeno obnovitveno delo.

— Preskrba Jesenic z mlekom. Na Jesenicah, ki imajo nad 30.000 prebivalcev, posluje zdaj mlekarna, podružnica gorenjske mlekarne v Kranju. Predela lahko dnevno 10.000 mleka. Tudi v jesniški občini so bile ustanovljene zbiralnice in razdeljevalnice mleka, tako da je prebivalstvo z njim preskrbljeno.

— Poroke. V Trzinu so se poročili Miha Meglič z Franciško Meglič, Vincenc Seliskar z Terezijo Strlekar, Janez Klemenc z Danijelo Hečvar, Franc Jakopin z Josipino Benedik, Janez Krobot z Julijano Mohorič, Franc Fideršek z Heleno Jur-

ševič, Karel Bahur z Angelo Križaj, Janez Smolej z Marijo Pihler in Franc Kristan z Marijo Toporiš. Na Brezjah so se poročili Jože Dežman z Angelo Pristov ter Jakob Baloh z Marijo Bertonec.

— Major Schmidt na Gorenjskem. Te dni je prisel na Gorenjsko major Schmidt, odlikovan z viteškim križcem. Na jeseniškem kolodvoru so ga svačeno sprejeli. Po manifestaciji v Kranju se je odpeljal po radovljiškem okrožju in mudil se je tudi v Trzinu.

Nakazovanje raciniranih živil trgovcem

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljano obvešča vse trgovce z raciniranimi živilji, zadrage in peke mesta Ljubljane, da bo nakazovanje raciniranih živil za mesec april v Gosposki ulici 12/1 po naslednjem abecednem redu:

V četrtek 11. marca od A do B v petek 12. marca od C do G, v soboto 13. marca od H do Ka, v ponedeljek 15. marca od Ke do Ku, v torek 16. marca od L do Ma, v sredo 17. marca od Me do N v četrtek 18. marca od O do P, v soboto 20. marca od R do S, v ponedeljek 22. marca od Š do U, v torek 23. marca od V do Z, v sredo 24. marca peki od

A do P, v četrtek 26. marca peki od R do Z. Razdeljevanje raciniranih živil pa se prične v ponedeljek 15. marca iz skladišč I. Vok, Bleiweisova cesta, in A. Volk, Resljeva cesta. Pri nakazovanju bo vsak trgovec obveščen, iz katerega izmed navedenih skladišč bo prejel blago.

Dnevna dobava mesa za bolnike

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljano pokrajino sporoča:

Bolnikom, katerim je dovoljen poseben dnevni obrok mesa po okrožnici Visokega komisariata za Ljubljano pokrajino VI-st. 593/San/41 z dne 6. IV. 1942-XX (odstavek q in r), ne pripada tedenski obrok mesa določen za vse prebivalstvo. Ko izdajajo občinski prekrbovalni uradi bolnikom dodatne nakaznice za meso, morajo dotičnemu odvzeti knjižico za meso, če pa živi v družini ali v zavodski družini, zabeležiti v njej, da bolniku ne pripada tedenski obrok za čas, ko prejema posebni obrok mesa.

Isto velja tudi za strežniško osebje letičnih bolnikov, ki živi stalno v zdraviliščih, ker mu po odstavku s) navedene okrožnice Visokega komisariata pripada posebni dnevni obrok mesa.

Pepelnica in 40 mučenikov

Letos se je 40 mučenikom pridružila pepelnica — Pričakovati moramo baje 40 dni neprijetnega vremena

Ljubljana, 10. marca
Mnogi ljudje trdno verujejo, da se vreme spomladi ravna po dnevu 40 mučenikov. To ni le ljudsko praznovanje, razširjeno na deželi, temveč je tudi vzkorenjeno v mestu. Matija, ki februarja led razbija ali ga naredi, če ga ni, pa 40 mučenikov so baje najmočnejši vremenski činiteљи. Nekateri so tudi preizkušali to staro verovanje ter skrbno zapisovali vreme po dnevu 40 mučenikov. Nikdar niso mogli ugotoviti da je bilo vreme nspremenjeno res 40 dni po 10. marcu. V štiridesetih dneh se vreme pač nšestokrat spremenilo, zlasti spomladi, ko je ozračje še bolj vznemirjeno ter se naglo menjavalo vetrovi. Res je sicer včasih marca po nekaj tednov pretežno lepo vreme kakor je bilo po naključju na dan 40 mučenikov, še bolj rado se pa uresniči pričakovanje, da je vreme neprijetno, hladno, deževno in sneg, toda nikdar se še ni zgodilo, da bi deževalo od 10. marca do 20. aprila, če je deževalo že do 10. marca. Precej podobno je pa vreme lahko 40 dni po 10. marcu, če je bilo spremenljivo 10. marca; to se pravi: vsega malo, spomladanski vremenski potpouri: dopoldne oblačno ali megleno, popoldne malo dežja in solnca. V posameznih dnevih je sicer oblačno ves dan ali dežuje dolgo ure, ljudje pa vendar verujejo, da je vreme točno takšno, kakršno je bilo 10. marca.

Te vere jim res ne smemo jemati tudi letos. Sicer bi jih radi potolažili, da ne bo tako pusto vreme do 20. aprila, kakršno je bilo davi, ko so nebo povsem pokrivali mrčni oblaki in je tiščalo dim k tlom. Lepega vremena smo se letos že naučili februarja, ko smo se že lahko celo solnčili. Toda tako prijetnih dni baje ni nikdar preveč. Celo lani se nismo naveličali lepega vremena kljub hudi suši in se nam je končno zdelo same po sebi umevno, da je bilo nebo dan za dnem jasno.

Doslej smo pa bili lahko zadovoljni tudi z vremenom, ker se je zopet ohladilo po prvih izredno toplih marčevih dneh, tako da je bilo vsaj nekoliko zadržano brstenje. Drevje bo že tako začelo cveteti prezgodaj, kar bi se pozneje lahko maščevalo. Neka-

teri se tudi upravičeno boje da bo tem slabše vreme spomladi, ko bo največ dela na poljih in vrtovih, če bi bilo prelepo pred pomladjo. Do pomladi je še 10 dni. Snega se nam baje ni treba več bati; če ga bomo še kaj dobili, ga bomo hvalječno sprejeli kot gnoj, ki ga ni nikjer preveč. Nesreča pa bi bila, če bi večkrat snežilo še aprila, ko bi drevje že ozelenelo in zacvetelo in ko bi bil že posajen krompir, ki bi začel gniti v zemlji. Toda april ne bo mogel biti več poseben hladen, ker se je ozračje tako segrelo februarja, da se še zdaj grejemo ob zalozah toplote prejšnjih tednov ter nam ni mogla do živga burja, ki je tako vsiljivo prinašala valove hladnega zraka v prejšnjih dneh ter tudi skuhalasnež, ki je pobelil hribe daleč navzdol.

Zivilski trg kaže na pepelnico vselej nekatere značilnosti, tudi, ko ni posebne razlike med pustnim torkom in pepelnico. Običaj je že, da nam na pepelnico diši bolj kisel zelje, pa tudi repo bolj cenimo. Na deželi se ljudstvo na pepelnico še vedno postavi v starem slogu; kuhajo navadno le mlečne jedi, dopoldne pa sploh ne jedo. Ne lotijo se pa tudi resnejšega dela. Zato kmetice na pepelnico niso tudi prihajale na živilski trg v večjem številu. Tudi danes je trg nudil podobno sliko kakor v časih na pepelnico. Naprodaj je bilo precej kislega zelja in repe, ki so ju ljudje tudi najbolj kupovali. Posamezni odjemalci kupujejo zelje le od »svojih« zeljarjev in davi so prispeili na trg že prej kakor prodajalci. Mnogo manj zanimanja je bilo za zelenjavo, tako da je ni primanjkovalo, čeprav domače povrtnine ni bilo mnogo. Domači zelenjadni trg je bil najbolj založen z motovilcem.

Pri branjevih so danes ljudje najbolj posegali po oranžah, ki jih je priselilo zopet nekoliko več v Ljubljano. Vsi prodajalci so zdaj dobro založeni s čebulo. Cvetice ni več toliko kakor prejšnje tržne dni. Za uvoženo zelenjavo ni posebnega zanimanja, pač zato, ker v tej zimi nismo tako zelo pogrešali zelenjave in je bilo tudi domače več. — Kakšnih posebnih postnih posebnosti razen zelja in repe danes ni bilo, a tudi ni nihče povpraševal po njih, razen v trgovini z ribami.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 10. marca; Pepelnica, 40 mučencev.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Dunajska krl.
Kino Sloga: Medeni mesec.
Kino Union: Tri prijateljice.
Drama: Oče naš ... Izven, ob 17.
Opera: Zemlja smehljaja. Red Sreda, ob 17.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; Trnkoczy del., Mestni trg 4; Ustar, Šolenburgova ulica 7.

Prekop med Donavo in Tiso

Prekop med Donavo in Tiso bodo začeli kmalu graditi. Prvotno je bilo pripravljenih 11 načrtov. Pri določevanju smeri tega važnega prekopa so se morali ozirati na eni strani na promet, na drugi pa tudi na gospodarske interese ob bodočem prekopu ležečih krajev. Prekop bo zgrajen med krajema Nikeszec in Soroksar. Dog bo 107 km, širok pa največ 100 m. Gradnja ga bodo s do 10 let. Stroški bodo znašali približno 1.000.000 pengó na vsak kilometer.

IMMINENTE - PRIHODNI SPORED
CINE KINO UNION
TELISIR
DAMORE
LJUBAVNI
NAPOJ
MARGHERITA CAROSIO
ARMANDO FALLONI
ROBERTO VILLA
UN FILM DI PRODUZIONE
FONOROMA - LUX
DIRETTO DA AL. PALERMI

Po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, nas je za vedno zapustil naš nepozabni, iskreno ljubljani mož, oče, dedek in brat, gospod

Ing. Anton Klinar
gradbeni direktor v pok.

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 10. t. m. ob 5. uri popoldne z žal — kapele sv. Jožefa — k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Po želji pokojnega se cvetje hvaležno odklanja v prid dobrodelnim ustanovam.

Ljubljana, Jesenice, dne 8. marca 1943.

Globoko žalujući:

IRMA, soproga — ANTON, HERMAN,
PETER, sinovi — JOSIPINA poročena
OROSZY, hčerka — ter vauki in ostalo
sorodstvo

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 11. MARCA 1943-XXI.

7.30: Napevi in romance. — 8.0: Napoved časa — Poročila v italijanski. — 12.20: Plošče. — 12.30: Poročila v slovenski. — 12.45: Pesmi in napevi. — 13.00: Napoved časa — Poročila v italijanski. — 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovenski. — 13.12: Pisana glasba. — 13.25: Prenos iz Nemčije. — 14.00: Poročila v italijanski. — 14.10: Koncert radijskega orkestra — Simfonična glasba. — 15.00: Poročila v slovenski. — 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 17.10: Pet minut gospoda X. — 17.15: Prenos iz dvorane zavoda za cerkveno glasbo. — 19.30: Poročila v slovenski. — 19.45: Neapeljske pesmi. — 20.00: Napoved časa — Poročila v italijanski. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30: Prenos iz gledališča »La Fenice« v Benetkah. — 21.30: Predavanje v slovenski — 22.15: Zanimivosti v slovenski — 23.15: Poročila v italijanski.

OGLAŠUJTE V „SLOVENSKEM NARODU“!

Gherardo Gherardi: Jesen

Ljubezna komedija v izvrstni uprizoritvi

Ljubljana, 10. marca. Industrialec z medicamenti Gregorio Pasti stoji pred polomom. Snubač hčerke Giuditte, dr. Stefano mu je garant za ogromno posojilo, ki ga je treba v par tednih že vrniti banki. A posojilo se je razpršilo brez pričakovanega uspeha. Seveda je Gregorio obupan. Pa tudi zdravnik dr. Stefano, ki je upravnik svetnik banke, bi se onemogočil, ako Gregorio ne bi vrnil posojila.

Giuditte ne mara dr. Stefana. Ljubi namreč Cara, ki je tudi očetu ljubši. A dekle se je spričo grozeče katastrofe vdal želji staršev in se hoče žrtvovati. Dr. Stefano je spekulant, ki je jamčil za visoko posojilo le zato, da bi dobil lepo dvajsetletno bistriga, razsednega duha za ženo in da bi se vsidral v tastoovo medicamentno veleindustrijo kot zdravnik strokovnjak in posvečeni ravnatelj.

Pa se spomnita Gregorio in njegova žena Teresa starega prijatelja, dr. Riccarda Glosia. Pred dvajsetimi leti sta bila Gregorio in Riccarda obsejati veselja in podjetna uživalca ljubezni. Ali življenje je postalo po Italiji posebno slaven zdravnik, kapaciteta najširšega slovesa, Gregorio pa tovarnar zdravil, zakonski mož in oče edine Giuditte.

Na robu poloma stoječima zakoncem in izbranimu bodočemu zetu Stefanu je šinila v glavo rešilna misel: povabimo Riccarda in ga pridobimo, da nam napiše recept, formulo za senzacijo medicament. Sloves slavnega zdravnika bo zdravilo zmogovita reklama, ves svet bo kupoval medicino, denarja bo na kupe, banka počaka, da se dolg povrne in podjetniki bodo imeli zopet mirne, udobne čase.

Sklenjeno, storjeno.

Gregorio je povabil Riccarda v najeto gorsko vilo na počitnice. Pa še veselo družbo mladih žensk in gospodov, ki naj bi slavnega moža zabavali.

Toda Riccardo se je v teku zadnjih dveh desetletij temeljito izpremenil. Nekdanji podjetni ženskar in veseljak je postal bled, hladan učenjak, ljudomrznec in sovražnik žensk. Osorno, dasi ne nevljudno prost, naj ga puščaj na miru, ker si želi le samote in miru.

Torej presenečenje. Ali tudi sam Riccardo je presenečen, ko spozna v Teresi, Gregorijevi ženi, nekdanjo svojo nezvesto ljubico. Pred dvanajsetimi leti sta bila v ljubici. Zato je postal Riccardo zagrižen ljudomrznec in ljut sovražnik žensstva! In za to se je ves posvetil poklicu ter postal slaven zdravniški večak.

Presenečenje pa se še kipi: Riccardu ni za Tereso čisto nič več in jubezen do nje mu je res docela zamrla. Ali Riccardo je tudi načel sovražnik receptov, proti katerim je ves čas predaval, pisal in izdajal cele knjige. Recepti in zdravilne formule so mu večinoma zgolj šarlatanstvo.

Ko ga torej dr. Stefano prav odkritosrčno, netaktno poslovno naprosi za zdravilsko formulo, ki naj bi rešila poloma obitelj Pastijev in seveda predvsem njega, ga dr. Piccardo odločno zavrne. Saj on ne bi šarlatan, ki zlorablja ljudsko navno zaupanje v recepte!

Zdi se torej, da je rešilna misel pokopana, naklep Pastija in Stefana izjavljen. Toda kdo prinese novo, največje presenečenje? Kajpak ženska: Teresa. — Eva je zavedla Adama, prvega moža — Teresa pa zavede Riccarda, da se izneveri načelu, napiše zdravilsko formulo in gre torej vendarle med šarlatane.

Intukaj je jedro drame: kako preprosta ženska, dasi možu ne pomenja že dolgo nič več, tega učenega moža vendarle docela pretenta, ko ga — spomini preteklosti. Tukaj je prvo dramsko mesto. Teresa se igra z Riccardom kakor mačka z miško: zgrabi ga in izpusti, pa zopet zgrabi in zopet izpusti. Reče mu: »Naposled je Giuditte sedino živo bitje najine preteklosti.« — »Naposled« pravi, a reči hoče: predvsem! Tu zvedo, da je Teresa želela z Riccardom intimno.

Pa Teresa hitro zopet umakne izpoved: »Nič ni nekako res... kvečjemu spomin na nekakega sum, ki me muči, odkar se je Giuditte odšla. Če pravim, da bi lahko bila (namreč: tvoja hči!), to je točno. Če prav bi bila zelo vesela, če ne bi bila (tvoja hči!)... kako pa naj živim? Ne prestopa laži« — Ali torej Giuditte je ali ni Riccardova hči? Tega pač Teresa sama ne ve. Samo mi zvedo, da je želela intimno z Gregorijem in Riccardom ob enem, ne da bi moža to vedela. In potem se razkriva, da se telesni in duševni znaki, ki kažejo, da je Giuditte morda res Riccardova hči. Takoj nato sledi namreč drugo dramsko mesto drame:

Dialog med Riccardom in Giuditto, in iz ljubezni do Giuditte in sočutja do obitelj. Ki je nad prepadom, gre Riccardo napisati resnično zdravilsko formulo.

Ali dejanje se ponovno presenetljivo zasluče: Načelni ljudomrznec in sovražnik žensk Riccardo se je medtem naenkrat zaljubil v Giulio, pevko brez angažmana, ki neprestano poje na avdicijah, skušnjah in agenturah, a ne more nikjer pod streho. Že dolgo se pripravljala, da bi postala dobra žena dobremu možu, saj je že obupala nad svojo kariero. V jeseni stoji kakor Riccardo, pa se zato naglo najdeta.

Kar nič več se Riccardo ne zmeni za Tereso, temveč jo le še nekoliko ozmerja, da ga je menda potegnila z očetovstvom Giuditte: vendar svoje zdravilске formule ne prekliče, pač pa svetuje Giuditti, naj ne vzame dr. Stefana za moža, ampak Carla, ki ga ljubi. In Giuditte ga zdaj rada posluša. Poslušaj pa tudi Gregorio, ki sklepe s formulo z drugo banko novo pogodbo.

Nekdanjemu sovražniku žensk pa se končno zopet presenetljivo hudo mudi v zakonski jarem. Kakor strela z jasnega plana na jesensko Giulio s svojo originalno snubitvijo. Začetki hoče s koncem, namreč s posteljo, nato se hoče zaročiti in naposléd poročiti.

Pravi ji namreč, da ne more prav nič čakati. Spoznal je, da je blizu tisti cilj, onstran katerega ga čaka samo še mraz. Čas odpovedi mu je blizu in zato mora za vsako ceno nemudoma in brez sramu zagrabiti to uro telesne sile in moralne zvestobe.

Že nočjo opolnoči naj mu torej Giulio odpre vrata spalnice in futri se javno zaroti. Pa se res nerodno obnemeta vsa družba jima zapoje v živi sliki — kakor

pilke na staromodni razglednici — da je mlada jubezen sreča vseh sreč, in zastor pade.

Resnično podaja Gherardi z »Jesenjo« samo skicirane izrezke življenja, hipne, prav ratko povezane slike v zelo ohlapni odrski tehniki, z neutemeljenimi skoki, presenečenji brez pojasnila, z nedoslednostmi v značajih, s celo vrsto motivov, ki ostajajo izvečne nelazvedni in kakor pozabljeni. Kalne poezije ali etike ni treba iskati. Vse skupaj je jedva dober teater, modna plitka dramatika, o kateri sodi tudi naš jubilar-režiser, da ni vselej dobra in lepa, pa le pogosto kratkega življenja ali celo muha enodnevnica.

Kakor vsake naloge se je lotil prof. O. Sest tudi te gotovo nelahke z vno in uspehom. Predvsem je komedijo, čudovito mnogobesedno in dolgevrzno, odlično priredil za naš oder s prav izdatnimi skrajšavami. S tem je dal italijanski noviteti čim večjo stinjenost in učinkovitost. Z nekaterimi vrniki pa ji je dal tudi večjo jasnost in stvarno razumljivost. Poskrbel je končno okusno enotno prizorišče vseh treh dejanj in dogajanjem nagel, naraven potek.

Odlični Riccardo je bil zopet Vladimir Skrbinec, eleganten, hladan, ki mu suho srce se ni mrtvo, temveč v pozni jeseni požene močno kal. Izvrtino je izražal, kako se mu razvija ta kal, kako se sproža iz omrtvosti, in kako postane zopet poln zanosa in poleta.

DNEVNE VESTI

— Na polju slave sta padla pešec Angel Casati, ki je po rodu iz Malea, ter bersaljski borec Tih Sironi, ki je žrtvoval svoje življenje v bojih na Hrvaškem. Sironi je izšel iz frajških vrst, iz organizacije G. L. L.-a v kraju Vimerate pri Milanu.

— Ob 50letnici Verdievega »Falstafa«. Vsa italijanska gledališča, ki gojijo tudi opero, bodo proslavila 50letnico krstna predstave Verdievega »Falstafa« z uprizoritvijo omenjenega opernega dela. Med prvimi gledališči, ki bodo praznovala omenjeni oporni jubilej, je triestinsko Verdievo gledališče, kjer bo to dan jubilejna predstava »Falstafa«. V naslovi vlogi nastopi Mariano Stabile. Umetniški ansambel in scenerija sta od florentinskega gledališča.

— Četrta nagrada »da Vinci« podeljena japonskemu pisatelju. V navzočnosti princa Nobuhita Takamatsuja, pokrovitelja Italijanskega japonskega kulturnega združenja, je italijanski Kr. veleposlanik v Tokiju baron Indelli podelil četrto nagrado »Leonardo da Vinci« v znesku 1000 jenov japonskemu pisatelju Takuzu Kobasu, ki si je priboril to nagrado z delom, ki razpravlja o vplivu italijanske kulture na francosko klasično komedijo.

— Počasitev znamenitega italijanskega kemika, Natečaj »Bernardin« je bil zasnovan v počastitev spomina znamenitega italijanskega kemika Alojzija Bernardinija, generalnega tehničnega inšpektorja pri drž. monopolih. Omenjeni natečaj je bil sedaj zaključen s podelitvijo lepih nagrad za najboljšo znanstveno obravnavo vprašanj, ki so predvidena v besedilu razpisnega natečaja. Mednarodno razsodišče je sklepalo o predloženih znanstvenih delih, ki so jih prispevali številni učenjaki raznih narodnosti, ter je prisodilo nagrade sledečim znanstvenikom: Prejeli so nagrade univ. prof. Serjani ter Arullani od rimske univerze, dr. G. Guaidi od italijanskega drž. monopola, dr. A. Wenusch od dunajske družbe »Austria Tabak Werke«, nadalje dr. De Castello od sifjske univerze, dr. E. Isala od italijanskega monopola ter A. Sacco od iste uprave. Lep uspeh natečaja in pomemben delež italijanskih učenjakov pri natečaju sta bila sporočena italijanskemu finančnemu ministru baronu Acerbu, ki je sprejel v navzočnosti glavnega monopolnega direktorja inž. Bosellija člano zadevne komisije, ki jim je izrazil svoje prisrčno zadovoljstvo in toplo priznanje.

— Nagrade po 100.000 in 50.000 lir. Pri nadaljnjem zbiranju nagrad zakladnih bonov po 100.000 in 50.000 lir so bile izzrebae sledeče števil: V seriji 47 dve nagradi po 100.000 lir za števil 445.548 in 755.646. Štiri nagrade po 50.000 lir za števil 319.792, 323.790, 1.139.037 in 1.949.304. V seriji 48 dve nagradi po 100.000 lir za števil 94.100 in 1.370.405. Štiri nagrade po 50.000 lir za števil 42.029, 459.770, 470.974 in 643.017. Razen tega je bilo izzrebanih še mnogo nagrad po 10.000 lir.

— Novi japonski veleposlanik na potu v Rim. Novi japonski veleposlanik pri Kviralu Hidaka je odpotoval na svoje novo službeno mesto dne 26. februarja. Predvidoma bo prišel v Rim dne 2. ali 3. aprila.

— Tik predno so zaprli raket, je odprla oči in spregovorila. Nenavaden dogodek se je pripetil v kraju Tolgados na Portugalskem. 50letna gospa Jedert Gial je umrla.

Neodločnega, naivnega optimista Gregoria, lahkomislečnega dobričnega podaja priklupno in prepričljivo Pavel Kovit.

Tereso, elegantno ženo, ki je izgubila vsako čustvenost in so ji celo najbolj nežne besede še polne ironične osti, igra Putjata Nablocka. Pretekanka se poslužuje preteklosti, da reši sedanjost. In ko doseže uspeh, se umakne ter le še statira. Nablocka je kajpak imenitna. Radi bi jo končno videli v veliki ulogi, vredni njene zrele umetnosti. Prav kakor šaričev! Dvoje glavnih umetnic si želimo čim prej: najtzu zanj primeren repertoar ni pač prav nič težko.

S Tereso je N. Gabrijelečeva ponovno dokazala, da je obzorje njene stvariteljske dosti širše kakor bi kdo sodil po njenem dosedanjem uporabljanju. Treba je le, da se ji nudi več prilike za kreiranje resnih, globokih uog. Zaslužila si je vse priznanje.

Ze dolgo se ni tako dobro uveljavila Sancinova, kakor s svojo Giuditto. S tople prisrčnostjo je zalrgala prizore z Riccardom in Carlom ter vsi ulogi polno ustrezala.

Dr. Stefana igra izrazito kot poslovno mislečega karierista vedno inteligentno pogobljeni Nakerst, eden najbolj zaposlenih naših prvih igralcev.

Družbo veselih mladcev delajo živahno in priklupno se Brezgar (Carlo), Raztresen (Mario), prčuni šaljvec Verdonik (Attilio), Remčeva (Lena) in Simičeva (Marla).

Fr. G.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Zaradi izrednega zanimanja občinstva za film »Dunajska kri« predvajamo film pri vseh treh dnevih predstava, to je ob 14.30, 16.30 in 18.30.

Film »Prva žena Rebeka« pride na spored kasneje.

Dunajska kri

Najboljši film sezone! Remek delo Willy Forsta. Divna glasba, šlagerji, ples, humor. Najboljši komiki: Hans Moser, Theo Lingner ter simpatična Maria Holst in Willy Fritsch

KINO SLOGA — TELEFON 21-30

Enkrat tudi film za novoročence!

Medeni mesec

z Assia Noris, Aldo Fiorelli, Carlo Campanini

Predstave od 14.30 ure dalje

KINO UNION — TELEFON 22-21

Odlični film iz življenja mladih deklet

Tri prijateljice

V glavnih vlogah Lila Silvi, Roberto Villa, Irasema Dillan, Carla di Poggio in drugi

Predstave: ob delavnikih ob 16. in 18.15 uri; ob nedeljah ob 10.30, 14.30 in 16.30 in 18.30 uri

bivalstvo na čas, ki poteka in ki se ne vrača. Te dni pa je Florenca doživela, da je ura za nekaj trenutkov obstala. Uro so florentinski strokovnjaki kmalu popravili, vendar je prezanimiva edinstvena kvaliteta aparature ure, ki je polnih 590 let odlično funkcionirala, ne da bi se bila le za trenutek ustavila. V teh 590-letih letih je odbilo nihalo tri milijarde in pol udarcev. Kazalca na starodavni uri sta v tem času napravila 200.000 krogov. Če bi se pomikala na ravnem, bi opravila samo v 276 letih pot 800 km.

— Junška smrt neapeljskega župnika. Don Rafael Manzi, župnik župnije dei Verigini v Neaplju, je postal žrtev angleške letalskega napada. Priklupljen župnik, ki je v Neaplju zelo znan, je bil s sestro bolničarko v zdravstvenem zavodu, ko se je poslopje ob sovražnem letalskem napadu porušilo. Pokojni župnik, ki so ga njegovi župljani zelo spoštovali in ljubili, je doživel starost 67 let. Nad 40 let je deloval v omenjeni župniji. Njegova smrt je globoko pretresla neapeljskega nadškofa kardinala Ascalesija, ki je pokojnika zelo čislal.

— Loterijska sreča. Te dni so bile izrebane sledeče loterijske števil: Bari 12, 73, 83, 5 in 66. Florenca 79, 81, 28, 5 in 77. Genova 46, 69, 50, 73 in 66. Milan 30, 54, 38, 50 in 44. Neapelj 35, 21, 88, 37 in 71. Palermo 54, 13, 46, 70 in 59. Rim 54, 68, 21, 1 ter 22. Turin 41, 33, 28, 69 in 68. Benetke 16, 27, 25, 72 in 49.

— Lep uspeh nove italijanske opere. Na odru mantovskega gledališča je doživela lep uspeh nova italijanska opera »Lancillotto del Lago«, del skladatelja Pina Donatija na besedilo Arturja Rossata. Donatijeva glasba združuje prvine sodobne glasbe in italijanske glasbene tradicije. Skladatelj je bil deležen prisrčnega priznanja. Vodilni solisti so bili Silvij Costa Del Giulice, Elda de Compadri, Palmira Vitali, Marini in Leo Piccoli.

— V delavski kuhinji pogosteni vojni ranjenci. Iz Milana poročajo: Dopolavoro Alfa Romeo je povabil v prostore svoje delavske kuhinje skupino vojnih ranjencev Cnih srajc. Goste so sprejeli dirigenti obrata, pozdravili jih je predsednik inž. Gobatto, nakar jih je delavstvo obrata sprejelo v svojo sredino. Po ogledu obrata so se vsedli gostje k ličnim mizam delavske kuhinje, kjer so bili lepo pogosteni. Prejeli so tudi čedna darila.

— Nesreče. Včeraj so sprejeli v ljubljansko bolnišnico naslednje ponesrečence: Sedištna Albina Škerjanc, hči posestnika iz St. Jurja, ima zlomljeno desno rogo; na njo so padla vrata. — Staro Gmainar, 11letni dijak iz Ljubljane, si je pri padcu zlomil desnico. — Julij Borko, 35letni trgovski pomočnik iz Ljubljane, se je pri padcu ranil na obrazu. — Marija Berdnik, poldrugo leto star sin delavca iz Kozarij, se je poparil s krompom po truplu. — Ivana Korenin, 61letna zasebnica iz Ljubljane, si je pri padcu zlomila desnico.

Inseriraj v »Slov. Narodu«!

IZ LJUBLJANE

—lj Vreme 40 mučenikov. Vreme se je kujalo tudi včeraj, dežja pa ni bilo. Ogorelo se je precej, in sicer na 9.20. Ponoči je bilo oblačno, in davi je bilo precej toplo; minimalna temperatura je znašala 2.80. S posebnim zanimanjem so ljudje proučevali vreme, ker je dan 40 mučenikov. Zadovoljni niso bili posebno, ker je bilo oblačno in ker je celo začelo deževati. Zopet drugi ljudski poznavalec vremena so pa trdili, da dež nič ne škduje na dan 40 mučenikov, le rever ne sme pihati, kajti sicer hlad! še 40 dni... Bomo videli...

—lj Pravoslavni župni urad sporoča, da bo izpoved in obhajilo za vse učence osnovnih in srednjih šol na Todorovo soboto dne 13. marca o pol deveti uri. Ravnatelji šol so naproseni da o tem obvesti pravoslavne diake, ki imajo zapovedan post v sredo, četrtek in petek, 10., 11. in 12. marca.

—lj Spored X. simfoničnega koncerta ljubljanskega simfoničnega orkestra, pod vodstvom Draga Marja Stjanca, ki bo v ponedeljek, dne 15. t. m. je naslednji: Ob priliki 60letnice skladatelja šaša šantla bo izvajal orkester najprej njegovo Suito za godalni orkester, ki se bo ob tej priliki prvič v celoti javno izvajala, nato sledi Tartinijev Koncert v D-duru za violončelo in orkester. Solist je priznani naš čelist Čenda Sedlbauer. Dalje bo izvajal simfonični orkester Schubertovo predigro k operi Rozamunda in znamenite Lisztove Preludije. Predprodaja za ta koncert se vsi danes, in sicer so tekom dneva v predprodaji sekciji v dvorani in na balkonu, do čim bodo stojšča v predprodaji šele jutri dopoldne. Začetek koncerta bo točno ob pol 7. uri v veliki unijski dvorani.

—lj Sedanja umetnostna razstava akad. slikarja Frana Klemenčiča je jasen izraz njegove neupogljive ustvarjalne sile. Razstavljene slike so v vsakem pogledu pravi užitek. Nedvomno pa je tudi, da ustvarjal, na sila mojstra Klemenčiča še ni povsem izpraznila in da bo ustvarila še večje umetnine.

H. P. Jacobsen:

„BORBA Z BOGOVI“

Roman se dogaja pred 3500 leti, ko se je na Egejskih otokih začela razvijati prva civilizacija na evropskih tleh. Njegova vsebina je nepretrgana veriga dramskično napetih dogodkov, ki jih je pisatelj nanzal tako mojstrsko, da bo čitatelj rad ponovno posegel po knjigi in jo vedno na novo z užitkom bral.

Roman bo izšel v zbirki »Dobre knjige« sredi tekočega meseca.

MAL DOGLAS

KLOBUCARNA »PAJK«

IZGUBILA SEM

vam strokovno osnaži, preoblikna in prebarva vs klobuk da izgleda kot nov. — Lastna delavnica Zaloga klobukov. — Se priporoča Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38, Miklošičeva cesta 12 (nasproti hotela Union).

RUMENO KORENJE rumeno kolerabo in trmilo peso kupuje Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta 29.

IZGUBILA SEM

v Trebnjem na Dolenjskem malo aktivko s propusnico in osebno izkaznico. Prosim dojavca Zaloga klobukov, ki jo je našel, naj si denarčico in vse drugo održi, dokler ne prejme klobuka, ki ga je našel, na naslov, ki je na izkaznici.

Assumo telefonate 18-25 anni minimo licenza scuola media inferiore conoscenza lingua croata oppure slovena, Lire cinquante. — Rezultati residenza Lubiana, Nazionale italiana. Scrivere Pagine Gialle.

Cassetta 63 B Unione Pubblicità Italiana - Venezia

Impiegata — contabile — Uradnica — knjigovodk: datilografia perfetta — nja — perfektna daktilografica — govori in pše slovensko — šče službo offresi

Cassetta 11951 Unione Pubblicità Italiana - Trieste

GIUSEPPE LUGO

GIUSEPPE LUGA

HA INCISO ESCLUSIVAMENTE PER LA SO SNELI IZKLJUČNO LE NA PLOŠČE

CETRA

LE PIU BELLE CANZONI DEL FILM NAJLEPŠE PESMI IZ FILMOV

MILIARDI CHE FOLLIA — BOGASTVO IN SREČA E SENZA UNA DONNA — BREZ ŽENE

DEI QUALI È PROTAGONISTA — V KATERIH JE GLAVNI IGRALEC

MILIARDI CHE FOLLIA! (di Lazzaro Dole) Canzone ritmo allegro

CAVALLINO CORRI E VA (di Lazzaro Bruno) Canzone caratteristica

PICCOLA MIMI (di Lazzaro Dole) Canzone ritmo moderato

MILIONARIO CHE FOLLIA (Bixio-Nisa) Canzone ritmo allegro

SENZA UNA DONNA (Bixio-Nisa) Canzone ritmo allegro

IO NON POSSO CANTARE ALLA LUNA (Bixio-Nisa) Canzone serenata

BOGASTVO IN SREČA (D. Lazzaro Dole) Pesem, ritem-allegro

TECI KONJICEK, DIRJAJ (Di Lazzaro-Bruno) Pesem

MALA MIMI (Di Lazzaro Dole) Pesem ritem-moderato

MILJONAR — KAKAK BLAZNOST (Bixio-Nisa) Pesem, ritem-allegro

BREZ ŽENE (Bixio-Nisa) Pesem, ritem-allegro

NE MOREM PETI LUNI (Bixio-Nisa) Serenada

S. A. CETRA Viale Poegio Imperiale 54 FIRENZE Telefono 22-860

Sindikat lokalnih železnic v Ljubljani

javlja, da je preminul dolgoletni in zaslužni član uprave lokalnih železnic, gospod

Ing. ANTON KLINAR

gradbeni direktor v pokoju

Zaslužnega člana naše uprave bomo ohranili v častnem spominu.

Ljubljana, dne 9. marca 1943.

Sindikat lokalnih železnic v Ljubljani

Antični „kitajski zid“ pri Vrhniki

Stara rimska utrdbena črta, ki so njeni sledovi na nekaterih krajih še dobro vidni

Ljubljana, 10. marca

Nedavno smo navedli nekaj podatkov iz starejših vojaške zgodovine naših krajev po ugotovitvah zgodovinarjev in arheologov. Naj jih izpopolnimo še s poročilom o »ajdovskem zidu« pri Vrhniki. Ta zid je zgodovinar Simon Rutar primerjal z znamenitim kitajskim zidom »Ajdovski zid« se sicer ne more kosati s kitajskim zidom po dolžini in sploh po obsegu, toda mel je podobni namen kakor kitajski zid bil je obrambna, trdnjavsko črta, obzidje, ki bi naj zadrževalo javala sovražnika od severa na rimsko državo.

Sprememba mej rimske države

B. Saria pravi, da se zaton rimskega imperija, ki se je začel v 3. st., kaže tudi v tem, da so v naših krajih zopet nastopile razmere, kakršne so vladale v zgodnji rimski dobi, ko so bili prehodi na Karsu izrednega pomena. Donavska območja črta »limes«, ni bila več varna, meje imperija so se začele krčiti. Zato se je pokazala potreba po obrambnem pasu na Karsu. Iz tistih časov so se še ohranili številni ostanki obrambnih naprav, ki jih ljudstvo navadno imenuje — ajdovski zid. Ljudstvo tudi imenuje nekatera gradnja s tem imenom. O teh ostankih iz pomembne zgodovinske dobe, ko je postalo to ozemlje zopet obmojeto ter prehodno, so pisali raziskovalci že ob koncu preteklega stoletja, a predvsem za strokovnjake. Premerist in Rutar sta v knjigi o rimskih cestah pri nas objavila tudi zemljevid rimskih utrd in jih opisala. Vendar podrobneje, obširne poročila še vedno ni. O teh utrdah je pisal Rutar tudi v Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko l. 1900 (»Ajdovski zid pri Vrhniki«). B. Saria tudi podala opis utrdbenega pasu v razpravi »Doneski k vojaški zgodovini naših krajev v rimski dobi« (Glasnik Muzejskega društva, 1939).

Sledovi ajdovskega zidu

Med ostanki rimskih utrd v naših krajih je najbolj znano veliko zidovje, ki se začneja pod železniško postajo Verd s štirioglatim stolpom. Se vedno je vidno skoraj v vsej dolžini kot približno 3 m širok in 1-1,50 m visok kamnit nasip. Drži po pobočju Ljubljanskega vrha in povsod je spetno prilagojeno zemljiščem. Na najbolj strmih krajih Ljubljanskega vrha ni sledov obzidja, a tam tudi ni bilo potrebno. Potem se zid vleče čez Raskovec, severno od Strmca k 780 m visokemu hribu Špikel, kjer ga končuje stolp. Obrambnih stolpov je v obzidju, v približno 10 km dolgi črti več stolpov so štirioglati. Stole na notranji strani zidovja. Stranica stolpov meri od 3,6 do 4,8 m. Raziskovalci so našli okrog 50 stolpov, a niso mogli točno ugotoviti, koliko stolpov je prav za prav bilo, ker jih je bilo mnogo podrth zaradi železniških del v prejšnjem stoletju. — Rimski obrambni zidovi so pa bili tudi na drugih prehodih na Karsu, ne le pri nas — od Fiume do doline Isonze. Zaprt je bil tudi dohod iz doline Kolpe s 700 m dolgim zidom pri Prezidu, kjer je meja med Hrvači in Slovenci. Številne manjše zidove so odkrili tudi na hrbovitih ozemljih med Rbniško dolino in Vrhniko ter marsikje drugje. Zidovi zapirajo dohode v posamezne doline. Manjše zidove je tudi pri Rakitini in Pokojšču nad Borovcem. To zidovje je preprečevalo, da sovražnik ni mogel obiti velikih utrd pri Nauportu (Vrhniki). Isti namen je imelo zidovje tudi na severozahodu, da je zapiral dohode v doline. Saria omenja tudi zaporni zid pod Gradiščem med Logatecem in Planino in pri Laniškem jugozahodno od Logatca. Kdor bi hotel opisati vse antične utrdbne na Karsu, bi ne smel prezreti še stavb, ki se v tehničnem pogledu, po obliki, znatno razlikujejo od obrambnega zidovja, predvsem kastele K rimskim utrdam iz poznih antičnih doba spada tudi utrdben Emone, ki je bila najboljše proučena. Saria nas opozarja, da celno ohranjeni rimski zid ni iz zgodnje cesarske dobe temveč iz poznih antične.

Konec antične vojaške zgodovine

Saria ugotavlja, da se s poznimi antičnimi zapori končuje rimska vojaška zgodovina naših krajev. Tedaj so se ostanki domačega prebivalstva — delno še morda n p l romanizirani Kelti — umaknili v manj pristopne kraje pred predirajočimi barbari. Prebivalstvo se je skušalo naglo zavzavati, kolikor je bilo sploh mogoče in za utrdben je uporabljalo starejša gradiva, zato mora biti raziskovalec pazljiv, ker najde marsikje v mlajših utrdah stare napise in reliefe. Tu in tam so se utrdili tudi v dolinah, sicer so se pa umaknili na manj pristopne kraje. Saria opozarja na zabošče nad Vranjem pri Sevnici na strmem hribu. Obzidje je bilo narejeno v naglici in je le 60-80 cm debelo. Tam so raziskovalci

našli zadnje novce iz 6. stoletja po Kr. Gradišče je torej propadlo v 6. stoletju, v dobi prodiranja plemen od severa in vzhoda. Takšne zavetišče so našli tudi na vrhu Trebinec pri Mlini. Saria sodi, da teh zavetišč ne dvomimo niso več branili vojski.

Rutar o »ajdovskem zidu«

Marsikaj zanimivega je ugotovil zgodovinar Simon Rutar o »ajdovskem zidu« pri Vrhniki. Hkrati omenja, da je moralo biti rimsko območje zidovje tudi na Trojanah, kjer je bila mejna carinarnica; to sklopa po imenu občine Podzid. Verjetno je, da so podobna imena nastala po »starinski« »ajdovskemu« zidovju, tako na brž tudi Piz, z d, ki smo ga omo li prej. Rutar naglašja, da je zidovje pri Vrhniki najpomembnejše »ajdovsko« pri nas. Opisal ga je precej natančno v Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko l. 1900. Zidovje se pokaže, pravi Rutar kmalu nad Gradarjevo hišo na Verd, na gozdnih parceli »Zavorec«, pod železniško čuvajnico št. 679. Kakor je zapisal Saria, se zidovje začneja s štirioglatim stolpom (v talnem načrtu kvadrat s stranico 3,5 m). V razdalji 45 m rakov nalatimo na drugi stolp. Kjer je železnica presekala obzidje, je seveda razrušeno. Za imeno je, da so gradivo »starinskega« zidu porabili za železniški nasip. Železnica je presekala zid pri km 460 7. Od tam se zidovje vzpenja za čuvajnico št. 338a in naprej pod Ljubljanski vrh. Ne vleče se povsem na vrh temveč se dvigne 200 m pod vrhom. Tam je najbolj viden zlasti ob Miski poti v Jerinavcu kjer je debel 1,9 m. Tam blizu je bila meja gospodn v graščine Bistre in Logatca. Naprej se zidovje vleče po sinjorjskih in blatnobrezovskih gozdnih zemljiščih čez selško in dolinsko pot proti »stari cesti«.

ki jo križa na tej strani sedla, približno 2 km rad »štampev m. stome«. Potem se začneja zopet vzpenjati pod Raskovcem, 647 m. Na Raskovskem sedlu drži južno od nove jarnice in križa železnico in cesto. Na severni strani se zidovje počasi vzpenja proti Strmci, vedno na notranji, »panonske« strani. Pri Jerinovem griču (555 m), je le še mal ostankov. Zdi se, da je bil tam zid postavljen na skalni greben, ki so ga tako prilagodili utrdam. Dalje drži zid v »meri ceste« ki so jo naredili na njem, potem proti šp kiju (704 m). Od tam naprej ga ni moč več zasledovati, a greben proti Zepalni in vrhu Ulake (809) je tako oster, da ne potrebuje skoraj nobene utrbe.

10 km dolg zid

Ker je to zidovje, ki stoji v obliki pokve, okrog 10 km dolgo, je dovoljena vsaj primera v našem s kitajskim zidom. Rutar pravi, da so bili stolpi bolj redki, kakor pri »limes reaticus« kjer so bili približno 800 m oddaljeni drug od drugega. Kakor naš »ajdovski zid« je bil tudi retijski limes brez nastopa in jarka a p vpreč o 2-25 m visok. Tudi Rutar omenja še druge zidove iz rimske dobe naših krajev a razvidno je, da zasluzi največjo pozornost v rečni obzidje pri Vrhniki. V splošnem ljudje vedo zelo malo o tem zidovju. Poznaajo ga le d mač ni le strokovnjaki. Izletniki, ki so obiskovali tiste kraje, navadno niso opazili »starinskega« zidovja. »Črna« niso vedeli, da je tak staro. Ajdovskih zidov seveda ne smemo metati vseh v en koš kakor ljudstvo, kajti ljudje imenujejo vseh s tem imenom tudi razvalne srednjeveških zidov, včas h pa tudi ostanke gradišč ki so pa zopet starejša od grajskih razvalin.

Olivno olje v Grčiji

Med evropskimi državami, kjer se prideluje olivno olje, je Grčija na tretjem mestu

V proizvodnji olivnega olja ima v Grčiji oliva odlično vlogo. V Grčiji olive oje pogosto po rasto divje. Leta 1929 je odpadlo na olivno in namizno olje 14,5% vrednosti vse kmetijske proizvodnje. Med evropskimi državami, kjer se prideluje olivno olje, je Grčija za Španijo in Italijo na tretjem mestu. Skoraj vse grške pokrajine pridelujejo olivno olje. Olive ne rasto samo po hrbovitih krajih temveč tudi ob vzhodni gori, kjer segajo do višine 700 m. Pogoji za uspevanje oliv so zadostne padavine.

Zemlja je v Grčiji v splošnem za olive prikladna. Leta 1929 so merili olivni gaji 150.740 hektarov. Od tega je odpadlo na Egejske otoke 29.759 ha, na Kreta 29.146 na Peloponez 26.299, na srednji Grčiji in Euboi 17.748 in na Jonske otoke 19.390 ha. Poleg tega je pa imela Grčija še mnogo posameznih rastišč oliv, in sicer okrog 92.700 ha tako da so po krivale olive 243.500 ha grške zemlje. Olive uporabljajo v Grčiji izključno za izdelovanje olja in za hrano. Proizvodnja olivnega olja od nosno namiznih oliv (števke v oklepajih) je znašala v glavnih olivnih centrih v letu 1937/38 v metriskih stotih: Kreta 576.500 (48.728) Peloponez 379.139 (28.644). Egejski otoki 343.871 (20.541), srednja Grčija in Euboi 192.443 (210.980) in Jonski otoki 191.742 (6256).

Večino olivnega olja in namiznih oliv porabi Grčija sama, nekaj se pa tudi izvaža. Leta 1938 je izvozila Grčija 205.257 stotov olivnega olja.

Nohti zdravilo proti kašlju

Na Kitajskem prodajajo ljudje dolge nohte lekarnam

Nohte na prstih imajo nekateri ljudje dolge, drugi jih sprosti strižje. Pogosto se noht tudi zlomi. Manj znano je, da je struktura nohta zelo podobna človeški koži. Vsak noht ima mehko nezaščiten stanično plast, ki jo pokriva roženasta. Iz prve gre rasti v debelino, iz druge pa samo v dolžino. Noht torej raste stalno v debelino in dolžino istočasno. Vsak noht leži na takozvani nohtni postelji in tiči v takozvanem nohtnem tulcu. Pred njim je takozvana bela lunica. Barva nohta je odvisna od strukture njegove postelje.

Nohti rasto precej počasi. V enem mesecu zraste noht približno 3 mm. Popolna obnova nohta zahteva mnogo časa. Nohti na prstih na roki raste 120 do 140 dni, nohti na prstih na nogi 180 do 300 dni. Noht na palcu na nogi pa celo nad eno leto. Na prstih na rokah ima navadno največ 5 cm dolge nohte, ki se počasi sami obrabljajo z delom rok tudi če jih ne strižemo. Drugeče je pa, če nohte namenoma neugujemo in pazimo, da se ne obrabijo.

To je bilo in je še vedno v navadi zlasti na Kitajskem, kjer je bil že v najstarejših časih privilegij mandarinov nositi zelo dolge nohte na prstih. To velja na Kitajskem za znak dostojanstva.

Se vedno imajo na Kitajskem nohti pri mnogih ljudeh veliko vlogo. Kitajci visokega rodu so naravnost ponosni na svoje dolge nohte. Pri nas bi se seveda smejali človeku, ki bi imel na roki 10 ali še več cm dolge nohte. Na Kitajskem pa takega človeka še posebno spoštujejo. Ko zraste Kitajcu zelo dolgi nohti, stopi v lekarno, kjer mu jih skrbno izmerijo, potem na odstranijo. Na Kitajskem se namreč uporabljajo nohta roževina v farmaceutiki. Odstranjeni nohte osušijo, zmlejejo v pršek in uporabljajo za zdravljenje in sicer proti kašlju. Zato kurnejejo lekarnarje nohti in jih plačujejo po njihovi dolžini. Svedci na vsak Kitajec ne preda svojih dolgih nohtov. Premožnejši jih nosijo kot znak dostojanstva.

takem stanju sem bil tudi jaz — komaj štirinajst dni je tega — in šele zdaj razumem vaše pametne besede, ki ste mi jih govorili nekoč, šele zdaj mi je jasno, da sem bil na robu propada. Prav ste govorili takrat: Bil sem neumna žival, svojega očeta sem gnal v obup, pametni ljudje so me pomilovali in drvel sem v pogubo. Zdaj je pa že vse drugače. Zdaj že znam razločevati, kaj sem počel doslej in kaj nameravam storiti v bodoče. To je bila res neizmerna sreča zame, da sem si tu zlomil nogo. Če bi bil namreč svoje prejšnje burno življenje nadaljeval še eno leto, življenje med Clamironom in Etien-netto, bi bil za vedno izgubljen.

Zdelo se je, da je doktor Augagne zelo presenečen nad to izjavo. Vznemirjeno se je ozrl na svojega bolnika.

— Toda kako hočete prekiniti stike z obema? — je vprašal.

— Kako? Oh, bože moj, to je kaj enostavno. Etienetti dam nekaj denarja, Clamirona pa postavi pod kam. Etienetta me vara vedno in s komurkoli, da ji je lahko p'čla. A Clamiron, ki živi na moj račun, me iz vsega srca zaničuje. Menda vendar ne mislite, da bom s tema dvema ravnal v rokavicah. — Ali je pa vaš sklep trden?

— Mar bi mogel o tem govoriti tako, če bi ne bil? Imel sem dovolj časa razmišljati o vsem od tistega dne ko sem se tu ponesečil. In bilo je po dolgih letih prvič, da sem sploh razmišljal o svojem življenju. Ne razumem, zakaj naj bi izlil svojega očeta in pohištvenit vso družbo — morda samo zavoljo edinega užika, da smem dati svoj denar tej dek-

lini in vzdrževati širokoustnega lenuha. Spoznal sem že oba in sit sem ju. Poiščem si kaj drugega.

— Kaj pa?

— To ni važno, samo da ne bo isto. Zaenkrat pa prosite v mojem imenu mojega očeta, naj pride jutri k meni, ker bi rad govoril z njim, kako bi mogli pomagati mojemu gostitelju.

S tem je bil njun pogovor končan. Madame Harnoy in njena hči sta se pripeljali v kočiji, ki je bil v njo vvržen star, nadušljivi pony. To je bil edini voz pri hiši. Oprt na zdravnika je Kristijan sede l damama. Gospodična Harnoy je prišla za vajeti. Vzpodbudila konjica z bičem in pony je potegnil. To je bil njun vsakodnevni kratek izprehod na tleh, vozih, med visokim grmovjem so se v svezem večernem zraku mirno in zadovoljno počasi peljali naprej.

V Tourgeville je bil ta čas že izginil tisti maskirani mir, ki je bila Etienetta Dharielova z njim sprejela vest o težki Kristijanovi nesreči. Vernierov obisk v njeni vili je bil dva dni predmet razgovora Etienettinih prijateljic s Kristijanovimi prijatelji. Sluga, poslan tretjega dne na konju po nove vesti o bolniku, je prinesel v zameno za zelo nežno Etienettino pismo zelo suhoparen usten odgovor: — Počutim se že bolje. Temeljito zaslišani sluga je končno izpovedal tole: — Vila, kjer se leči gospod Vernier, se imenuje Sv. Jurij Bernevillski. Vila stoji sredi polja in travnikov, toda pota do nje so zelo slaba. Ne čudil bi se, če bi bil gospod Kristijan na tako zanemarjenih cestah povsem razbil svoj avto. V deževnem vremenu bi lahko človek tam utonil v

Z bilijsko-tunjskega bojišča: italijansko protitankovsko topništvo v akciji

Zanimivi poskusi s čebelami

Ravnatelj monakovskega zoološkega zavoda prof. dr. Frisch je delal zanimive poskuse s čebelami. Krmil jih je s posebnim sladkornim raztopino, ki je d šala po določenih cvetlicah in je privabil na cvetlice, po katerih je šala sladkorna raztopina. Ko so se čebele vrnile v panje, so na svoj način obvestile družice o bogatem viru medu. Tako so polagoma alarmirale ves uljnak. Prof. Frischu se je posrečilo izbalizirati čebele na vedno nove cvetke. Izkazalo se je, da vonj tako močno vpliva na čebele, da se dajo privabiti samo na določene cvetke, za druge se pa sploh ne zmenijo.

Prof. Frisch je svoje poskuse nadaljeval in čebele je začel izbalizirati s pomočjo vonja na polja s koristnimi poljedelskimi rastlinami. Hotel je ugotoviti, ali se bo pridelek povečal, če bodo čebele v večjih množinah letale na polje. In to se je res zgodilo. Čebel je bilo na polju čim dalje več in pridelek se je znatno povečal. Šlo je za mak, lucerno, rdečo deteljo itd. Čebele torej lahko prinašajo kmetovalcem veliko korist ne samo s tem, da nabirajo med, temveč tudi da se z njihovo pomočjo poveča pridelek koristnih rastlin.

Stragi ukrepi proti židom v Bolgariji

Bolgarski notranji minister Golobov je v svojem govoru v sobranju izjavil, da bodo storjeni še strožji ukrepi proti židom. V Bolgariji imajo zdaj štiri koncentracijske taborišča za žide. V nje pridejo samo nezanesljivi židje, ki širijo razne alarmantne vesti. Najbolj nezanesljivi židje bodo na poslani na Poljsko, kjer bodo morali živeti v posebnih okrajih, strogo ločeno od krščanskega prebivalstva. Policija je namreč ugotovila, da so židje zadržali zadnje čase mnogo sabotažnih dejanj in umorov.

Odlikovani rumunski visokofolci

Prvič v zgodovini Rumunije in sploh vsega rumunskega jugovzhoda so bila podeljena študentom visoka odlikovanja, namreč križci za zvesto službo. Deset slušateljev in štiri slušateljice univerze v Hermannstadtu se bili odlikovani s križcem za zvesto službo III stopnje in sicer na predlog podpredsednika vlade prof. Mihaila Antonescu, ki je nosil kralja, naj ta predlog sprejme, češ da vidi v takem odlikovanju ne samo za profesorje, temveč tudi za dijake močno pobudo moderne nacionalne pedagogike. Med odlikovanci je tudi slušatelj nemške narodnosti.

Koncentracija sil v Turčiji

Turški ministrski predsednik je govoril v nedeljo teden v Ankari na manifestaciji za ljudske stanovanske hišice. Načrtal je velik pomen ljudskih stanovanskih hiš kot velike socialne pridobitve Turčije. Poval je prebivalstvo, naj strne vse svoje sile, da bo turški narod notranje čim enotnejši in odpornost. Napovedal je nove stroge ukrepe, ki bodo v kratkem izdani za koncentracijo vseh sil zlasti na gospodarskem polju.

Inseriraj v „Slov. Narodu“!

V zrcalu anekdot Clark Gable

Clark Gable je srečal nekoč na ulici znano filmsko igralko, o kateri so v Hollywoodu čekali že vrabci na strehah, da ima mnogo ljubčkov. Bila je v žalni obleki in Clark Gable jo je vprašal, za kom žaluje.

— Ze štiri dni sem vdova, — mu je odgovorila.

— Zares? — je dejal Gable sočustvujoča.

— Kdo je pa umrl?

Balzac

Iz francoskega podeželja je prišel nekoč neki mož v Pariz k svojemu sorodniku zdravniku psihiatru. Med pogovorom je gost izrazil željo, da b rad videl norca in obedoval z njim.

— Dobro. Nič lažjega kakor izpolniti to željo, — mu je odgovoril zdravnik.

Drudi dan je privedel gostitelja na obed tudi dva tujca. Eden je bil v uradni črni obleki z belo srajco in trd m ovratnikom. Ob pridu je pozdravil prisotne, sedel za mizo in začel jesti, držeč se pri tem zelo dostojanstveno. Drugi gost je bil pa živahen, pridno je segal po jedeh, vmes je pa neprestano govoril in se smejal.

Po obedu se je podeželski gost zahvalil svemu sorodniku:

— Hvala, da ste mi pokazali tega norca. Imenitno me je zabaval s svojo zgovornostjo.

— Kako? — se je začudil zdravnik. — saj norce, mož v črni obleki, sploh ni črnil nobene besede... Ta, ki je mnogo govoril, je — Balzac.

Ludvik XIV.

Ludvik XIV. e z nekim plemičem kvartal. Med gro sta se sprla. Kralj je hotel dokazati, da ima prav in trd m ovratnikom. Ob pridu je sprotniku Sredi prepra je pa stopil v dvorano mlad pesnik, kraljev ljubljeneec, rekoč:

— Veličanstvo, to pot pa nimate prav.

— Kako morete trditi to? Komaj ste vstopili in nihče vam ni pojasnil, za kaj gre. Torej kako morete trditi, da nimam prav? — ga je vprašal kralj.

— Da da nihče me ni informiral o sporu, toda po vaših obrazih sem vse spoznal. Če bi imeli prav Vi, bi se vsi prisotni potegnili za vas. Tako pa vidim, da molče in se delajo navedne.

Michelangelo

Ko je slavniti italijanski kipar modeliral doprsna kipa Giuliana in Lorenze di Medice, sta mu nezadovoljna plemiča očala, da nima kipa nista dovolj podobna živima modeloma.

— Kdo bo pa to opazil čez deset stoletj? — je mirno odgovoril umetnik, zavedajoč se svojega talenta.

Hermann Bahr

Hermann Bahr je hotel po prvi svetovni vojni potovati po Rusiji, da bi se na lastno oči prepričal, kakšne so tam razmere, pa ni mogel spraviti skupaj dovolj denarja.

— Moram torej najprej napisati knjižo o potovanju po Rusiji, — je dejal v šalt svojemu prijatelju, — potem bom pa lahko potoval po Rusiji, ker bom imel v žepu honorar.

John Choate

Ameriški diplomat John H. Choate, ki je bil dolga leta poslanik Zedinjenih držav v Londonu, je bil znan kot nedosegljiv kavalir. Med pogovorom, ki se je razvil nekoč na banketu, ga je neko vprašal, kaj bi bil najraje, če bi ne bil diplomat.

Choate ni dolgo razmišljal. Sklonil se je k svojimi mladi ženi in odgovoril:

— V prvi vrsti drugi mož svoje žene...

GEORGES OHNET:

26

PRODAJALEC STRUPOV

ROMAN

Prijatelji goje eno samo misel: da bi izvalili iz vas vse, kar jim je všeč. In pripravljeni so zapustiti vas vsak hip, če jim ne morete nuditi toliko, kolikor zahtevajo od vas. Vaše ljubice vas izkoriščajo in uničujejo s škodočelnim posmehovanjem in se vam maščujejo za neprijetnosti, ki jim jih povzročajo s svojo vrtoglavo stijo. Povsod samo licemerje in prevara. Ozračje, ki v ntem živimo, je zastupljeno s hinavščino in sovraštvom. Samo zato, da bi na vse to pozabili in da bi okrog sebe ne videli vse te sramote in ogabnosti, ki se v nji malone utapljam, samo zato iščem pozabe v opojnih pijatah. Potem pa postane to navada, ki je nam neprijetna in ki se je oklepamo z obupno krčovitostjo. Bežimo sami pred seboj in to je pač mnogo udobnejše kakor pa da bi si vteli v glavo, da se moramo poboljšati in da bi to tudi storili. In kmalu izgubimo zadnje odporne sile, da ostane od nas samo še trska, ki jo nosi s seboj divji tok strasti. V